DÜMF Mühendislik Dergisi
web: http://dergipark.gov.tr/dumf

Anahtarlamalı akış-grafı yöntemiyle DA-DA düşürücü dönüştürücünün doğrusal olmayan modeli ve benzetimi

Baran HEKİMOĞLU*
Batman Üniversitesi, Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü, Batman
Baran.Hekimoglu@batman.edu.tr, Tel: (412) 241 10 00 (3508)

Serdar EKİNCİ
Batman Üniversitesi, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü, Batman

Geliş: 06.04.2017, Kabul Tarihi: 13.06.2017

Öz

Bu makalede, anahtarlamalı akış-grafı (AAG) yöntemi kullanılarak sürekli akım modunda çalışan DA-DA düşürücü dönüştürücünün doğrusal olmayan modelinin çıkarımı sunulmaktadır. Bu yöntem durum-uzayı ortalaması kavramını kullanır ve çıkarılan model, dönüştürücünün kapalı-çevrim denetleyicisinin tasarımında kullanılabilir. Anahtarlamalı devreler doğrusal olmayan dinamik sistemlerdir ve sürekli akım modunda çalışırken 2 doğrusal alt-devre içerirler. Dönüştürücüdeki anahtar sabit ya da değişken frekansla çalışırken sistemi bu iki doğrusal devre yapısından birinden diğerine değiştirir. Her iki alt-devrenin işaret akış-grafının çıkarılmasından sonra anahtarlamalı dalları kullanarak birbirleriyle ilişkilendirilmesi anahtarlamalı akış-grafı yönteminin özünü oluşturur.

AAG yöntemiyle anahtarlamalı bir devrenin hem büyük-işaret, hem küçük-işaret hem de kararlı-hal modellerini birlikte elde etmek mümkündür ve daha yüksek dereceden güç elektroniği devrelerinin modellenmesi için de kullanılabilir. Büyük işaret modeli, anahtarlamalı dönüştürücünün global davranışının incelenmesine ve dönüştürücünün tasarlanacağı bir kararlı çalışma noktasının belirlenmesine olanak sağlar. Kalıcı-hal modeli, verimin hesaplanması, girişten-çıkışa DA kazancı ya da diğer kalıcı-hal özelliklerinin belirlenmesinde faydalı olan kalıcı-hal ilişkilerini verir. Küçük-işaret modeli ise girişten-çıkışa kazanç, denetimden-çıkışa kazanç, giriş ve çıkış empedansları gibi rastgele bir değişkenden bir başka değişkene transfer fonksiyonlarını verir. Modeli doğrulamak için DA-DA düşürücü dönüştürücünün anahtarlamalı devresinin ve doğrusal olmayan modelinin PSIM yazılım paketi ile benzetimleri yapılmıştır. PSIM benzetim sonuçları modelden alınan cevapların anahtarlamalı devrenin cevaplarına tam olarak benzediğini göstermektedir.

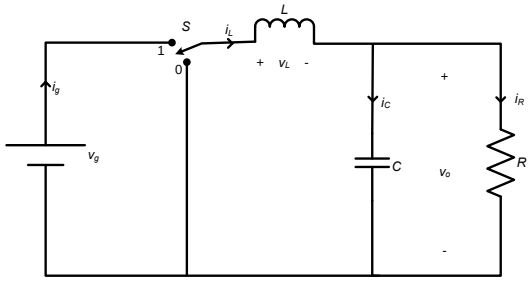
Anahtar Kelimeler: *Anahtarlamalı akış-grafı modelleme; büyük-işaret modeli; durum-uzayı ortalaması; düşürücü dönüştürücü.*

* Yazışmaların yapılacağı yazar

DOI:

Giriş

Evsel, endüstriyel, haberleşme, uzay vb. uygulamalarda kullanılan DA-DA güç dönüştürücülerinin küçük hacimli, taşınabilir, hafif ve yüksek performanslı olması bu alanda çalışmalar yapan günümüz güç elektroniği mühendislerinin ortak amaçlarındandır. Tablet bilgisayarlar, akıllı telefonlar ve medya oynatıcılar gibi genelde pille çalışan ileri teknoloji aygıtlar yüksek performansta düzgün çalışabilmeleri için genellikle kararlı, hızlı ve ucuz güç kaynaklarına gereksinim duyarlar. Bu gereksinimleri karşılamak amacıyla pillerin sağladığı gerilimi verimli bir şekilde düşürüp yükseltebilmeleri nedeniyle anahtarlamalı DA-DA dönüştürücüler bu ileri teknoloji aygıtların devre sistemlerinin en yaygın kullanılan devrelerinden biri haline gelmiştir (Rashid, 2003). Düşürücü dönüştürücü, en çok kullanılan ve bilinen DA-DA dönüştürücü topolojilerinden biridir ve Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1. DA-DA düşürücü dönüştürücü

DA-DA dönüştürücü topolojileri direnç, öz endüktör, kondansatör gibi doğrusal elemanlardan ve diyot, transistor gibi doğrusal olmayan anahtarlama elemanlarından oluşur. Diyot ve transistor gibi anahtarlamalı güç aygıtlarının varlığından dolayı DA-DA dönüştürücüler zamanla değişen ve doğrusal olmayan devrelerdir. Bu nedenle gerçek uygulamaya geçilmeden önce kararlı bir denetleyici tasarımının ve benzetiminin yapılabilmesi için doğrusal olmayan dönüştürücünün doğrusal hale getirilmiş bir küçük-işaret modelinin çıkarılması gerekir (Erickson ve Maksimovic, 2004).

Bir devrenin küçük işaret modeli, devrenin herhangi bir çalışma noktası etrafında yeterince küçük bozucu etkilerin olduğu duruma göre çıkarıldığından (Middlebrook ve Cuk, 1976), devre büyük bozucu işaretlere maruz kaldığında devrenin kararlılığı hakkındaki bilgileri vermede yetersiz kalır. Bu nedenle anahtarlamalı devrelerin global ve yerel dinamik davranışlarını irdeleyebilmek ve gürbüz sistemler tasarlayabilmek için devrenin büyük işaret modeli gerekir (Smedley ve Cuk, 1992).

Smedley ve Cuk tarafından 1992 yılında önerilen ve anahtarlamalı devrelerin doğrusal olmayan modelini veren anahtarlamalı akış-grafı yöntemi, durum uzayı ortalaması kavramını kullanır ve doğrusal devrelerin analizinde kullanılan işaret akış-grafı teorisinin bir uzantısıdır. Bu modelleme yöntemiyle anahtarlamalı bir devrenin hem büyük-işaret, hem küçük-işaret hem de kararlı-hal modellerini birlikte elde etmek mümkündür ve gün geçtikçe yüksek dereceli güç elektroniği devrelerinin modellenmesi (Veerachary, 2006 ve 2014; Mohammadalizadeh vd., 2015; Amirbande vd., 2016) ve bu devrelerin kapalı çevrim denetleyicilerinin tasarımı (Abbasi vd., 2016) için kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır.

Bu makalede bir DA-DA düşürücü dönüştürücünün anahtarlamalı akış-grafı yöntemiyle doğrusal olmayan modelinin çıkarımı ve PSIM yazılımı ile benzetimi sunulmaktadır.

DA-DA Düşürücü Dönüştürücünün Anahtarlamalı Akış-Grafı

Anahtarlamalı devreler doğrusal olmayan dinamik sistemlerdir. Bir anahtarlamalı devre sürekli akım modunda çalışırken 2 doğrusal alt-devre içerir. Alt-devreler birbirine farklı şekillerde bağlanmış aynı doğrusal elemanlardan; öz endüktörlerden, kondansatörlerden ve dirençlerden oluşurlar. Dönüştürücüdeki anahtar sabit ya da değişken frekansla çalışır ve sistemi bu iki doğrusal devre yapısından birinden diğerine değiştirir. Her iki alt-devrenin işaret akış-grafının çıkarılmasından sonra anahtarlamalı dallar kullanılarak birbirleriyle ilişkilendirilmesi anahtarlamalı akış-grafı yönteminin özünü oluşturur (Smedley ve Cuk, 1992).

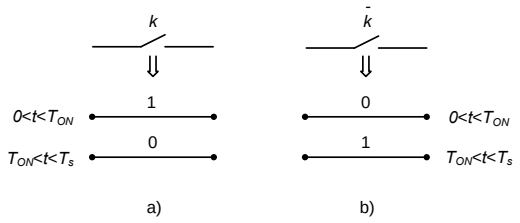
Dönüştürücüdeki anahtarın iletimde (Şekil 1'de 1 nolu konumda) olduğu $0 < t < T_{ON}$ süresince ortaya çıkan devre yapısı G_{ON} akış-grafı ile, kesimde (Şekil 1'de 0 nolu konumda) olduğu $T_{ON} < t < T$ süresince ortaya çıkan devre yapısı ise G_{OFF} akış-grafı ile temsil edilir. Her iki akış-grafı aynı düğümlere sahiptir. Ancak, G_{ON} akış-grafında olan bazı dallar G_{OFF} akış-grafında olmayabilir ve benzer şekilde G_{OFF} akış-grafında olan bazı dallar da G_{ON} akış-grafında olmayabilir. Her iki akış-grafı topolojik olarak aşağıdaki denklemle birleştirilir:

$$G = kG_{ON} + \bar{k}\,G_{OFF} \tag{1}$$

Burada k ve $\bar{k}$ tümleyen anahtarlama fonksiyonlarıdır ve Şekil 2'de gösterilmektedir:

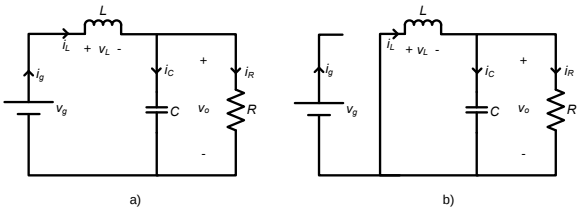
$$k = \begin{cases} 1 & ,0 < t < T_{ON} \\ 0 & ,T_{ON} < t < T_s \end{cases}$$
$$\bar{k} = \begin{cases} 0 & ,0 < t < T_{ON} \\ 1 & ,T_{ON} < t < T_s \end{cases} \tag{2}$$

Bu anahtarlamalı dallar grafiksel olarak iki akış-grafını tek bir akış-grafında birleştirir. Yeni akış-grafının anahtarlamalı akış-grafı olarak adlandırılması bu yüzdendir (Smedley ve Cuk, 1992).

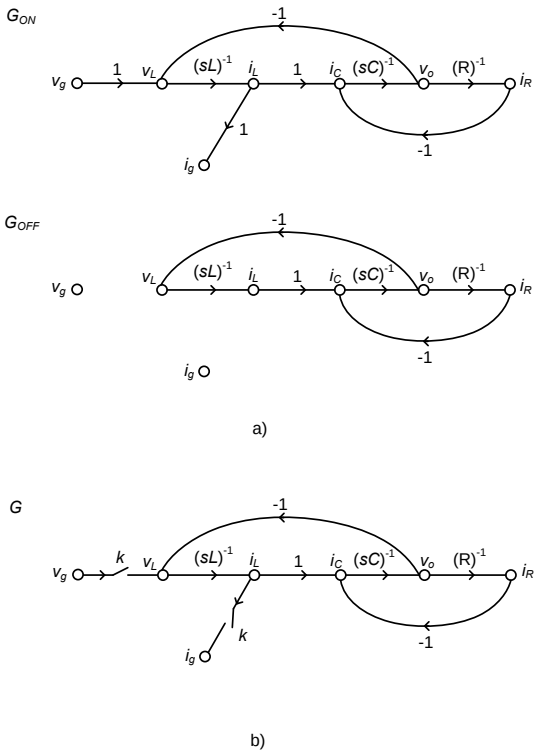

Şekil 2. Anahtarlamalı dallar a) k ve b) $\bar{k}$ (Smedley ve Cuk, 1992)

Şekil 1'deki ideal elemanlardan oluşan düşürücü dönüştürücüde v_g giriş gerilimini, L öz endüktörü, C kondansatörü, R yük direncini, S ise anahtarı temsil etmektedir. Şekil 3'de anahtarın iletim ve kesim konumlarına göre ortaya çıkan iletim ve kesim alt-devreleri, Şekil 4a'da ise bu alt-devreleri temsil eden G_{ON} ve G_{OFF} akış-grafları gösterilmektedir. Bu iki akış-grafı aynı düğümlere sahiplerken kısmen aynı dallara sahiptirler. Yani, G_{ON} ve G_{OFF} akış-grafları üst üste bindirildiğinde bazı dalların her iki akış-grafında da var olduğu, bazı dalların ise sadece bir akış-grafında olduğu kolayca görülebilir. G_{ON} akış-grafında olup G_{OFF} akış-grafında olmayan dallar k -dallarıyla, G_{OFF} akış-grafında olup G_{ON} akış-grafında olmayan dallar ise $\bar{k}$ -dallarıyla değiştirilmiştir. Şekil 4b'de ise G_{ON} ve G_{OFF} akış-graflarının birleştirilmiş hali olan G anahtarlamalı akış-grafı gösterilmektedir. Anahtarlamalı akış-grafı G, anahtarlamalı dallar dışında doğrusaldır. Anahtarlamalı dallar gerçek anahtarların işaret akışını temsil etmektedirler.

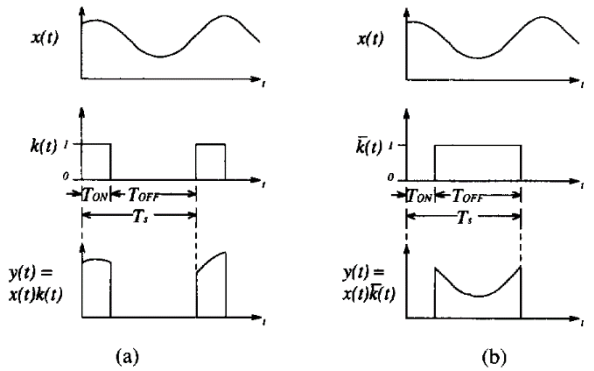
Şekil 3. Düşürücü dönüştürücünün a) iletim ve b) kesim alt-devreleri

Şekil 4. a) Alt-devrelerin anahtarlamalı akış-grafları b) Düşürücü dönüştürücünün anahtarlamalı akış-grafi

Büyük-İşaret Modeli

Anahtarlamalı k -dalının giriş işareti $x(t)$, çıkış işareti $y(t)$ olsun. Giriş işareti $x(t)$, Şekil 5'de gösterildiği gibi anahtarlama fonksiyonu ile kıyılır. Böylece anahtarlamalı dalın çıkış işareti $y(t)$, giriş işareti $x(t)$'nin, anahtarlama frekansı f_s, darbe genişliği T_{ON} olan, kıyılmış bir hali olur (Smedley ve Cuk, 1992).

Şekil 5. a) k -dalının işaretleri b) $\bar{k}$ -dalının işaretleri (Smedley ve Cuk, 1992)

Düşürücü dönüştürücünün doğal frekansının anahtarlama frekansından çok küçük olduğu, yani küçük-işaret koşulunu sağladığı varsayılırsa, k -dalının çıkışına taşınan işaret, kıyılmış giriş işaretinin bir anahtarlama periyodunda ortalamasına eşit olur:

$$\begin{aligned} y(t) &= \frac{1}{T_s(t)}\int_0^{T_{ON}(t)} x(t)dt \\ &\approx x(t)\frac{1}{T_s(t)}\int_0^{T_{ON}(t)} dt \\ &= x(t)d(t) \end{aligned} \tag{3}$$

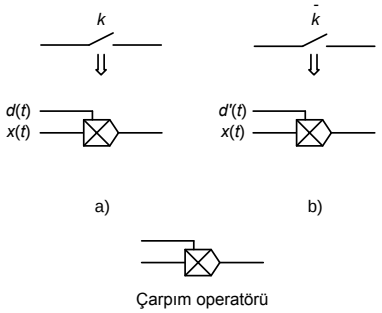
Benzer şekilde $\bar{k}$ -dalının çıkışı ile girişi arasındaki ilişki aşağıdaki gibi olur:

$$\begin{aligned} y(t) &= \frac{1}{T_s(t)}\int_{T_{ON}(t)}^{T_s(t)} x(t)dt \\ &\approx x(t)\frac{1}{T_s(t)}\int_{T_{ON}(t)}^{T_s(t)} dt \\ &= x(t)d'(t) \end{aligned} \tag{4}$$

Burada $d(t)$ ve $d'(t)$ sırasıyla $k(t)$ ve $\bar{k}(t)$ anahtarlama fonksiyonlarını, yani anahtarın iletim ve kesim oranlarını temsil etmektedirler:

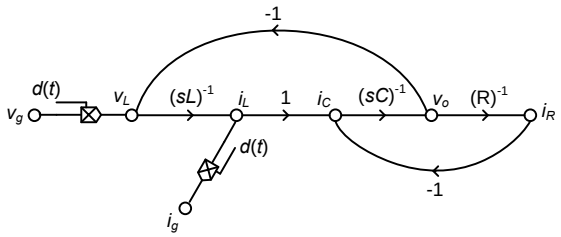
$$\begin{aligned} d(t) &= \frac{T_{ON}(t)}{T_s(t)} \\ d'(t) &= \frac{T_{OFF}(t)}{T_s(t)} \\ d(t) + d'(t) &= 1 \end{aligned} \tag{5}$$

(3) ve (4) eşitlikleri, anahtarlamalı dalların büyük-işaret modellerinin Şekil 6'da gösterildiği gibi bir çarpma elemanı ile temsil edilebileceğini gösterir.

Şekil 6. a) k -dalının büyük-işaret modeli b) $\bar{k}$ -dalının büyük-işaret modeli (Smedley ve Cuk, 1992)

Dönüştürücünün büyük-işaret modeli, anahtarlamalı akış-grafındaki anahtarlamalı dalların, büyük-işaret modelleriyle değiştirilmesiyle elde edilir. Şekil 7'de düşürücü dönüştürücünün büyük-işaret modeli gösterilmektedir.

Şekil 7. Düşürücü dönüştürücünün büyük-işaret modeli

Bu model herhangi bir benzetim programı ile benzetilerek devre dinamikleri irdelenebilir.

Örneğin, girişten-çıkışa büyük-işaret cevabı için v_g giriş düğümüne bir işaret uygulayarak v_o düğümündeki çıkış gözlemlenebilir. Ya da, denetimden-çıkışa büyük-işaret cevabı için $d(t)$ düğümüne bir denetim işareti uygulayarak v_o düğümündeki çıkış gözlemlenebilir. Benzetim programı kullanarak dönüştürücü sisteminin dinamik davranışlarına dair global bilgilere sahip olmak kolaylaşır ve bu bilgilere dayanarak arzu edilen bir kararlı çalışma bölgesi belirlenebilir. Kararlı çalışma bölgesinin belirlenmesinden sonra sistem, bir çalışma noktası civarında doğrusal hale getirilerek sistemin küçük-işaret frekans cevabı elde edilebilir.

Kararlı-Hal Modeli

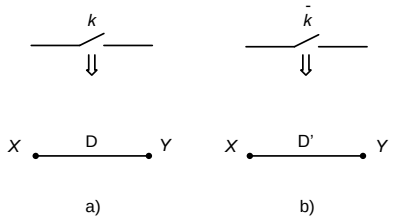
Anahtarlamalı k-dalı ile $\bar{k}$-dalının önceki bölümde elde edilen büyük-işaret modelleri değiştirilerek bu dalların kalıcı-hal modelleri üretilebilir. Anahtarlamalı dallarının girişlerini oluşturan, $x(t)$ giriş sinyalinin ve $d(t)$ iletim oranı ile $d'(t)$ kesim oranının sabit olduğunu varsayalım:

$$\begin{aligned} &x(t) = X \\ &d(t) = D \\ &d'(t) = D', \quad D + D' = 1 \end{aligned} \tag{6}$$

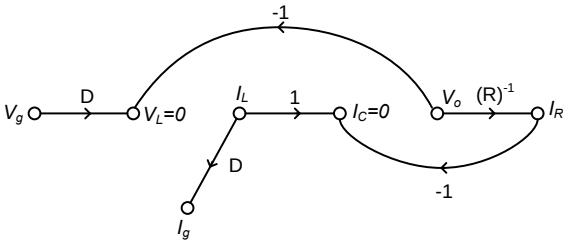
Bu durumda, $y(t)$ çıkışı da sabit olur:

$$y(t) = Y \tag{7}$$

Böylece, Şekil 8'de gösterildiği gibi anahtarlamalı dallar sıradan dallara dönüşür. Kararlı-halde k-dalı, giriş işareti X, dal kazancı D ve çıkış işareti Y olan bir dala dönüşürken; $\bar{k}$-dalı, giriş işareti X, dal kazancı D' ve çıkış işareti Y olan bir dala dönüşür. Bu kalıcı-hal modellerinin anahtarlamalı akış-grafında yerlerine konmasıyla ve s Laplace karmaşık sayısının sıfıra eşitlenmesiyle birlikte anahtarlamalı dönüştürücünün kalıcı-hal modeli elde edilir. Ayrıca, kalıcı halde öz endüktör geriliminin ve kondansatör akımının ortalamaları sıfırdır. Düşürücü dönüştürücünün kalıcı-hal modeli Şekil 9'da gösterilmektedir.

Şekil 8. a) k-dalının kalıcı-hal modeli b) $\bar{k}$-dalının kalıcı-hal modeli (Smedley ve Cuk, 1992)

Şekil 9. Düşürücü dönüştürücünün kalıcı-hal modeli

Girişten-çıkışa gerilim kazancı, durum değişkenlerinin girişe oranı vb. kalıcı-haldeki değişkenlerin kendi aralarındaki ilişkiler, doğrudan kalıcı-hal akış-grafı modelinden çıkarılabilir:

$$\frac{V_o}{V_g} = D, \quad \frac{I_L}{V_g} = \frac{D}{R}, \quad \frac{I_g}{V_g} = \frac{D^2}{R} \tag{8}$$

Küçük-İşaret Modeli

X, D ve Y çalışma noktalarının civarında $\hat{x}(t)$, $\hat{d}(t)$ ve $\hat{y}(t)$ gibi küçük bozucu işaretler eklenmiş olsun. Bu durumda, büyük-işaretler aşağıdaki gibi olur:

$$\begin{aligned} &x(t) = X + \hat{x}(t) \\ &y(t) = Y + \hat{y}(t) \\ &d(t) = D + \hat{d}(t) \\ &d'(t) = D' - \hat{d}(t), \quad D + D' = 1 \end{aligned} \tag{9}$$

(9) eşitliğindeki ifadeler, anahtarlamalı dallara ait (3) ve (4) eşitliklerindeki büyük-işaret ifadelerinde yerlerine konursa k-dalı için:

$$Y + \hat{y}(t) = (X + \hat{x}(t))(D + \hat{d}(t)) = XD + D\hat{x}(t) + X\hat{d}(t) + \hat{x}(t)\hat{d}(t) \quad (10)$$

ve $\bar{k}$ -dalı için:

$$Y + \hat{y}(t) = (X + \hat{x}(t))(D' - \hat{d}(t)) = XD' + D'\hat{x}(t) - X\hat{d}(t) - \hat{x}(t)\hat{d}(t) \quad (11)$$

eşitlikleri elde edilir. Aşağıdaki eşitlikler, çalışma noktasında k -dalı ve $\bar{k}$ -dalı için daha önce Şekil 8'de gösterilen kalıcı-hal ifadelerini aynen sağlar:

$$Y = XD, \qquad k\text{-dalı için} \quad (12)$$

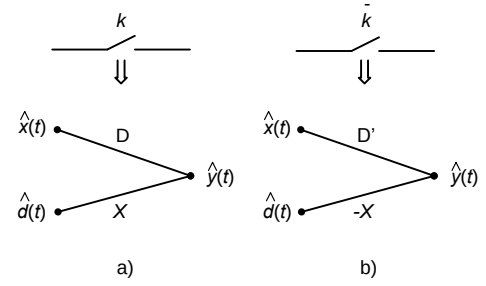
$$Y = XD', \qquad \bar{k}\text{-dalı için} \quad (13)$$

Anahtarlamalı dalların küçük-işaret modelleri, 2. dereceden bozucu işaretlerin ihmal edilmesi ile elde edilir:

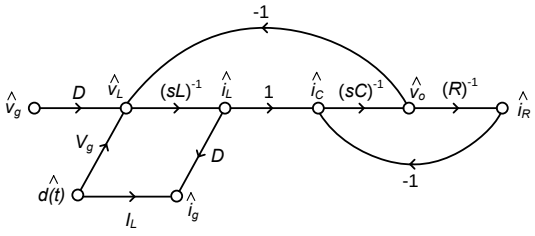
$$\hat{y}(t) = D\hat{x}(t) + X\hat{d}(t), \qquad k\text{-dalı için} \quad (14)$$

$$\hat{y}(t) = D'\hat{x}(t) - X\hat{d}(t), \qquad \bar{k}\text{-dalı için} \quad (15)$$

Anahtarlamalı dalların küçük-işaret modelleri Şekil 10'da gösterilmektedir. Anahtarlamalı dallar için elde edilen küçük-işaret modellerinin, anahtarlamalı akış-grafında yerlerine konmasıyla birlikte dönüştürücünün küçük-işaret modeli çıkarılmış olur. Düşürücü dönüştürücünün küçük-işaret modeli Şekil 11'de gösterilmektedir.

Şekil 10. a) k -dalının küçük-işaret modeli b) $\bar{k}$ -dalının küçük-işaret modeli (Smedley ve Cuk, 1992)

Şekil 11. Düşürücü dönüştürücünün küçük-işaret modeli

Düşürücü dönüştürücünün transfer fonksiyonları Şekil 11'de gösterilen akış-grafından, akış-grafı cebri ve Mason kazanç formülü (Kuo, 2009) kullanılarak elde edilebilir:

$$\frac{\hat{v}_o}{\hat{v}_g} = \frac{D/LC}{s^2 + s/RC + 1/LC} \quad (16)$$

$$\frac{\hat{v}_o}{\hat{d}} = \frac{V_g/LC}{s^2 + s/RC + 1/LC} \quad (17)$$

$$\frac{\hat{i}_L}{\hat{v}_g} = \frac{D/L \cdot (s + 1/RC)}{s^2 + s/RC + 1/LC} \quad (18)$$

$$\frac{\hat{i}_L}{\hat{d}} = \frac{V_g/L \cdot (s + 1/RC)}{s^2 + s/RC + 1/LC} \quad (19)$$

Kondansatör geriliminin (yük gerilimin) çıkış olarak seçildiği durum için (16) eşitliği girişten-çıkışa küçük-işaret cevabını, (17) eşitliği denetimden-çıkışa küçük-işaret cevabını temsil eder. Benzer şekilde, öz endüktör akımının çıkış olarak seçildiği durum için (18) eşitliği girişten-çıkışa küçük-işaret cevabını, (19) eşitliği denetimden-çıkışa küçük-işaret cevabını temsil eder.

Anahtarlamalı akış-grafı yöntemiyle elde edilen küçük-işaret transfer fonksiyonları, durum-uzayı ortalaması yöntemiyle elde edilen küçük-işaret transfer fonksiyonları ile aynıdır. Ancak anahtarlamalı akış-grafı yöntemi anahtarlamalı dönüştürücüler için küçük-işaret modellerinin daha görünür ve hızlı bir yoldan elde edilmesine olanak sağlar.

Anahtarlamalı akış-grafı yöntemi, anahtarlamalı dönüştürücülerin tasarımı ve analizi için kolayca uygulanabilecek bir grafiksel modelleme

aracıdır. Bu yöntem büyük-işaret, kalıcı-hal ve küçük-işaret cevaplarına ait modelleri verir. Büyük-işaret modeli, anahtarlamalı dönüştürücünün global davranışının incelenmesine ve dönüştürücünün tasarlanacağı bir kararlı çalışma noktasının belirlenmesine olanak sağlar. Kalıcı-hal modeli, verimin hesaplanması ya da diğer kalıcı-hal özelliklerinin belirlenmesinde faydalı olan kalıcı-hal ilişkilerini verir. Küçük-işaret modeli, girişten-çıkışa kazanç, denetimden-çıkışa kazanç, giriş ve çıkış empedansları gibi rastgele bir değişkenden bir başka değişkene transfer fonksiyonlarını verir (Smedley ve Cuk, 1992).

Benzetim Sonuçları

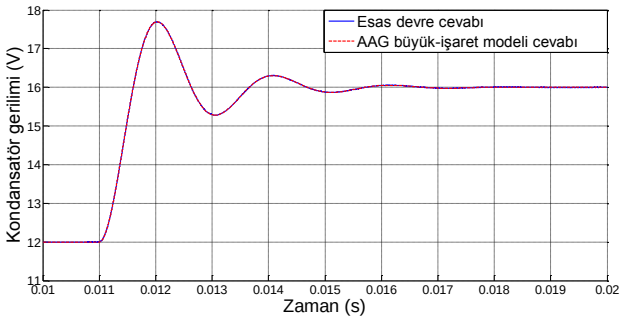
Anahtarlamalı akış-grafı bir devrenin tüm dinamik davranışlarını içeren, çalışmasıyla ilgili bilgileri veren ve elde edilmesi kolay bir grafiksel temsilidir. Bu bölümde, kullanılan bu yöntemin doğrulanması amacıyla bilgisayar benzetimi yapılmıştır. Bilgisayar benzetimleri, özellikle güç elektroniği ve motor denetim uygulamaları için tasarlanmış hızlı bir benzetim programı olan PSIM (Powersim Inc., 2016) ile gerçekleştirilmiştir. Benzetim parametreleri ve değerleri Tablo 1 de gösterilmektedir.

Düşürücü dönüştürücünün büyük-işaret modelini doğrulamak için PSIM programı ile hem anahtarlamalı devre hem de büyük işaret modeli oluşturulmuş ve benzetim sonuçları karşılaştırılmıştır.

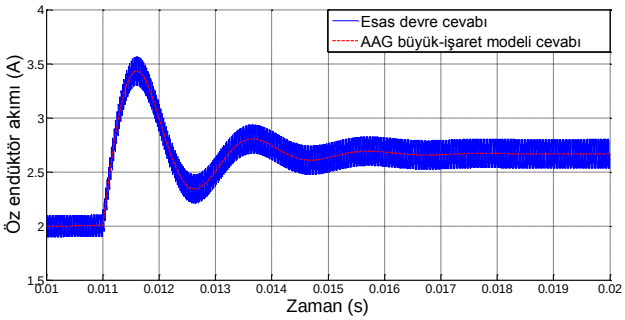
Tablo 1. Benzetim parametreleri

Parametreler	Değerler
Kaynak gerilimi V_g	36 V
Yük direnci R	6 Ω
Filtre öz endüktörü L	1 mH
Filtre kondansatörü C	100 µF
Çalışma noktası gerilimi V_{ref}	12 V
Anahtar iletim süresi oranı D	1/3
Anahtarlama frekansı f_s	40 kHz

Şekil 12'de, giriş geriliminde t = 11 ms anında oluşan 12 V değerindeki anlık bir artışın kondansatör gerilimi ile öz endüktör akımı üzerinde yarattığı basamak cevapları gösterilmektedir. Şekilde görüldüğü gibi düşürücü dönüştürücünün büyük-işaret modelinin verdiği cevaplar, anahtarlamalı devrenin verdiği cevaplarla birebir örtüşmektedir.

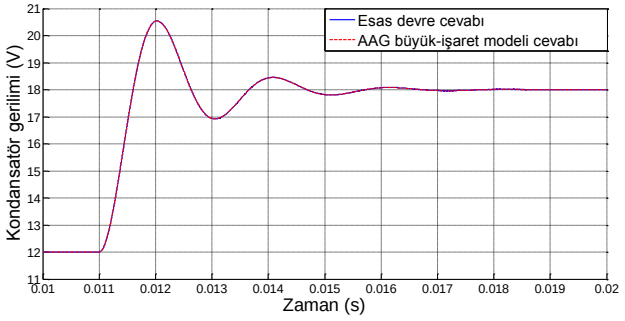

a)

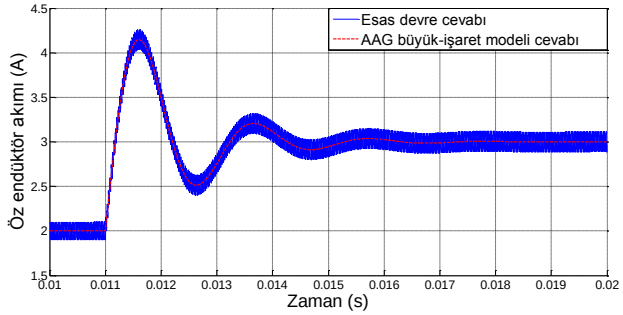

b)

Şekil 12. Düşürücü dönüştürücünün ve büyük-işaret modelinin giriş gerilimindeki anlık değişime verdikleri a) kondansatör gerilimi basamak cevapları b) öz endüktör akımı basamak cevapları

a)

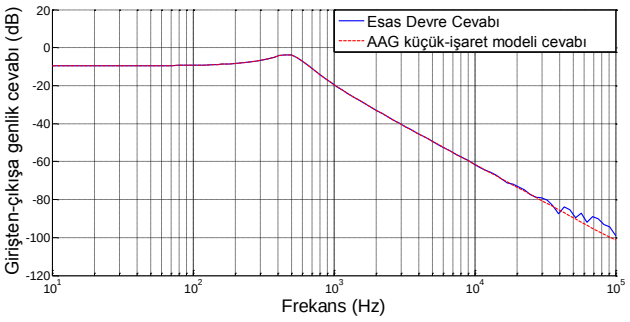

b)

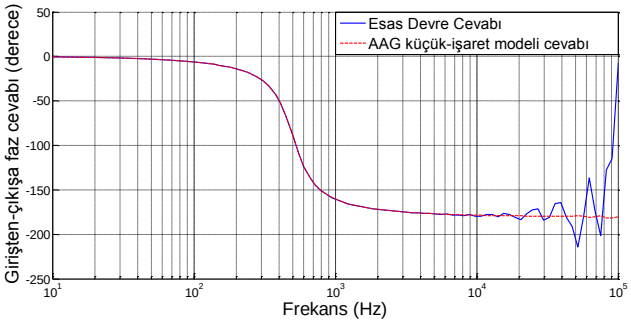
Şekil 13. Düşürücü dönüştürücünün ve büyük-işaret modelinin iletim süresi oranındaki anlık değişime verdikleri a) kondansatör gerilimi basamak cevapları b) öz endüktör akımı basamak cevapları

Şekil 13'de, iletim süresi oranında t = 11 ms anında oluşan 1/6 değerindeki anlık bir artışın kondansatör gerilimi ile öz endüktör akımı üzerinde yarattığı basamak cevapları gösterilmektedir. Şekilde görüldüğü gibi düşürücü dönüştürücünün büyük-işaret modelinin verdiği cevaplar, anahtarlamalı devrenin verdiği cevaplarla birebir örtüşmektedir.

Bu sonuçlar, anahtarlamalı akış-grafı ile elde edilen büyük-işaret modelini doğrulamaktadır. Doğrusallaştırılmış küçük-işaret modeli bir devrenin bir çalışma noktası civarındaki yerel küçük-işaret dinamik davranışlarını irdelemede önemli bir görev üstlenir. Düşürücü dönüştürücünün Şekil 11'de çıkarılan küçük-işaret modeli kullanılarak (16)-(19) eşitlikleri elde edilmişti. Kondansatör geriliminin çıkış olarak seçildiği durum için çıkarılan (16) ve (17) eşitliklerindeki transfer fonksiyonlarının frekans cevapları ile anahtarlamalı devrenin frekans cevapları sırasıyla Şekil 14 ve Şekil 15 de gösterilmiştir.

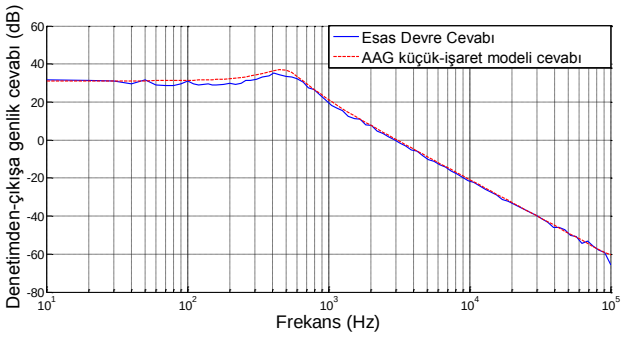

a)

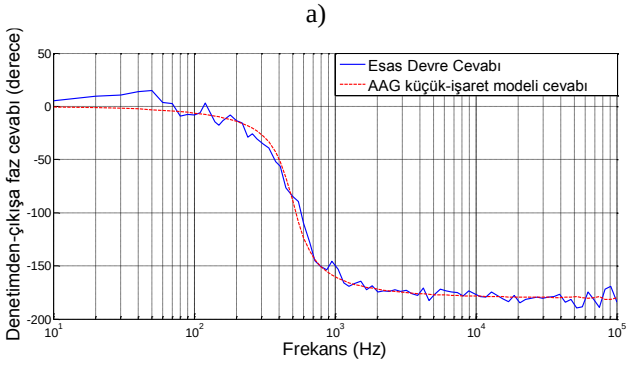

b)

Şekil 14. Düşürücü dönüştürücünün ve küçük-işaret modelinin girişten-çıkışa frekans cevapları a) genlik cevabı b) faz cevabı

a)

b)

Şekil 15. Düşürücü dönüştürücünün ve küçük-işaret modelinin denetimden-çıkışa frekans cevapları a) genlik cevabı b) faz cevabı

Şekillerde görüldüğü gibi düşürücü dönüştürücünün küçük-işaret modellerinin frekans cevapları, anahtarlamalı esas devrenin frekans cevaplarıyla birebir örtüşmektedir. Benzer şekilde, öz endüktör akımının çıkış olarak seçildiği durum için çıkarılan (18) ve (19) eşitliklerindeki transfer fonksiyonlarının frekans cevapları için de benzer sonuçlar elde edilebilir ancak burada gösterilmemiştir. Bu sonuçlar, anahtarlamalı akış-grafı ile elde edilen küçük-işaret modelini doğrulamaktadır.

Sonuçlar

Bu çalışmada, anahtarlamalı akış-grafı yöntemiyle DA-DA düşürücü dönüştürücünün büyük-işaret, kalıcı-hal ve küçük-işaret modelleri çıkarılmıştır. Bu yöntem, darbe genişlik modülasyonuyla çalışan tüm anahtarlamalı devrelerin hem doğrusal hem de doğrusal olmayan modellerinin kolayca çıkarılması için kullanılabilen grafiksel bir yöntemdir. Düşürücü dönüştürücünün PSIM benzetim programı ile benzetimi yapılmış, anahtarlamalı esas devrenin verdiği cevaplar ile çıkarılan büyük-işaret ve küçük-işaret modellerin verdiği cevapların birebir örtüştüğü gösterilerek yöntem doğrulanmıştır. Bu yöntemin geribeslemeli daha karmaşık sistemlerin modellenmesi ve kapalı-çevrim denetleyicisi tasarımı için kullanılması mümkündür.

Kaynaklar

Abbasi, M., Afifi, A., Pahlavani, M. R. A., (2016). Signal flow graph modeling and disturbance observer based output voltage regulation of an interleaved boost converter, *PEDSTC 2016 - 7th Power Electronics and Drive Systems Technologies Conference*, 464-469, Tehran.

Amirbande, M., Baghramian, A., Hassanpour S., Rivera, M., (2016). Signal flow graph modeling of a cascaded coupled inductor-based high step-up DC-DC converter, *2016 IEEE ANDESCON*, 1-4, Arequipa.

Erickson, R. W., Maksimovic, D., (2004). *Fundamentals of Power Electronics, 2nd Ed.*, New York, Kluwer Academic Publishers.

Kuo, B. C., (2009). *Otomatik Kontrol Sistemleri* (7. Baskıdan Çeviri: Atilla Bir), İstanbul, Literatür Yayıncılık.

Middlebrook, R. D., Cuk, S., (1976). A General Unified Approach to Modeling Switching Converter Power Stages, *IEEE Power Electronics Specialist Conference*, 4, 18-34, Cleveland, Ohio.

Mohammadalizadeh, P., Shahir, F. M., Shabani, M., (2015). Mathematical modeling and dynamic analysis of self-lift P/O Lou converter by means of signal flow graph, *2015 ELECO - 9th International Conference on Electrical and Electronics Engineering*, 1097-1101, Bursa.

Powersim Inc., (2016). PSIM User's Guide.

Rashid, M. H., (2003). Power Electronics: *Circuits, Devices and Applications, 3rd Ed.*, New Jersey, Prentice-Hall Inc.

Smedley, K., Cuk, S., (1992). Switching Flow-Graph Nonlinear Modelling Technique, *PESC '92 - 23rd Annual IEEE Power Electronics Specialists Conference*, 2, 1173-1180, Toledo.

Veerachary, M., (2006). Modeling of Power Electronics Systems Using Flow Graphs, *IECON 2006 - 32nd Annual Conference on IEEE Industrial Electronics*, 5307-5312, Paris.

Veerachary, M., (2014). Analysis of fourth-order double boost converter, *PIICON 2014 - 6th IEEE Power India International Conference*, 1-6, Delhi.

Nonlinear Modeling and Simulation of DC-DC Buck Converter Using Switching Flow-Graph Method

Extended abstract

This paper presents nonlinear modeling of DC-DC buck converter operating in continuous conduction mode (CCM) using switching flow-graph (SFG) method. This method utilizes state-space averaging concept and the derived model can be used to design the closed-loop controller of the converter.

Switching circuits are nonlinear dynamic systems and contains two linear sub-circuits while operating in continuous conduction mode. The switch in the converter alters the system between these two linear sub-circuits while operating in constant or variable frequency. After obtaining the signal flow-graphs of both sub-circuits, relating them to each other by using switching branches is the essence of switching flow-graph method.

With the SFG method, it is possible to obtain large-signal model, small-signal model, and steady-state model of the converter and can be used to model higher-order power electronics circuits, as well.

The large-signal-model allows examination of global behavior of the switching circuit and designing a stable operating point. The steady-state model gives the DC relations that are useful to determine efficiency, input-to-output DC gain or other steady-state properties. The small-signal model, on the other hand, gives the transfer functions from one variable to another such as input-to-output gain, control-to-output gain, input and output impedances.

The switching circuit of DC-DC buck converter and its nonlinear model are both simulated using PSIM software package to validate the model.

In Figure 12, the step responses of capacitor voltage and inductor current to a step increase in the input voltage are shown. As seen from the figure, the responses taken from the large-signal model are perfectly matching to the responses taken from the original switching circuit.

Similarly, in Figure 13, the step responses of capacitor voltage and inductor current to a step increase in the duty cycle are shown. As seen from the figure, the responses taken from the large-signal model are again perfectly matching to the responses taken from the original switching circuit. These results validate the large-signal model obtained from the switching flow-graph method.

The linearized small-signal model of a circuit plays an important role to investigate its local dynamic behaviors around an operating point.

In Figure 14, the frequency responses of the input-to-output transfer function of Equation (16) are shown for the case that the capacitor voltage is chosen as the output. As seen from the figure, the frequency response taken from the small-signal model is perfectly matching to the response taken from the original switching circuit.

Similarly, in Figure 15, the frequency responses of control-to-output transfer function of Equation (17) are shown for the case that the capacitor voltage is chosen as the output. As seen from the figure, the frequency response taken from the small-signal model is again perfectly matching to the response taken from the original switching circuit. These results validate the small-signal model obtained from the switching flow-graph method.

PSIM simulation results show that the responses taken from the obtained models are perfectly matching to the original switching circuit responses.

Keywords: *Switching signal-flow graph modeling, large-signal model, state-space averaging, buck converter.*